

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2001-2002

20 FEBRUARI 2002

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot de handelingen verricht in het kader van het ouderlijk gezag waarvoor de machtiging van de vrederechter vereist is

(Ingediend door mevrouw Nathalie de T'Serclaes en de heer Jean-Pierre Malmendier)

TOELICHTING

De wet van 29 april 2001 heeft artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd. Dit artikel bepaalde dat ouders die het ouderlijk gezag uitoefenen machtiging moesten hebben van de rechtbank van eerste aanleg om in naam van de minderjarige bepaalde handelingen te verrichten, met name handelingen waarvoor een voogd zelf zowel machtiging van de familierraad als homologatie door de rechtbank van eerste aanleg moet verkrijgen. Dit zijn de handelingen bepaald in artikel 457 van het Burgerlijk Wetboek, dus een lening aangaan voor de minderjarige, zijn onroerende goederen vervreemden of met hypotheek bezwaren, een beding van onverdeeldheid maken, en in artikel 467 van het Burgerlijk Wetboek, dus dadingen aangaan in naam van de minderjarige.

Het nieuwe artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat voortaan ouders die het ouderlijk gezag uitoefenen machtiging van de vrederechter moeten hebben om «onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 935, derde lid, (...) de in artikel 410 bepaalde handelingen te verrichten waarvoor de voogd bijzondere machtiging van de vrederechter moet verkrijgen».

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

20 FÉVRIER 2002

Proposition de loi modifiant l'article 378 du Code civil, en ce qui concerne les actes accomplis dans le cadre de l'autorité parentale et requérant l'autorisation du juge de paix

(Déposée par Mme Nathalie de T'Serclaes et M. Jean-Pierre Malmendier)

DÉVELOPPEMENTS

La loi du 29 avril 2001 a modifié l'article 378 du Code civil. Cet article prévoyait que les parents exerçant l'autorité parentale devaient requérir l'autorisation du tribunal de première instance pour accomplir, au nom du mineur, certains actes, à savoir ceux pour lesquels un tuteur devait lui-même requérir cumulativement l'autorisation du conseil de famille et l'homologation du tribunal de première instance. Ces actes étaient ceux prévus à l'article 457 du Code civil, à savoir, emprunter pour le mineur, aliéner ou hypothéquer ses biens immeubles, conclure un pacte d'indivision, et à l'article 467 du Code civil, à savoir, transiger au nom du mineur.

Le nouvel article 378 du Code civil prévoit dorénavant que les parents exerçant l'autorité parentale doivent obtenir l'autorisation du juge de paix pour accomplir «les actes prévus à l'article 410 pour lesquels le tuteur doit requérir une autorisation spéciale du juge de paix, sous réserve de ce qui est prévu à l'article 935, alinéa 3».

Krachtens het 7° van artikel 410 van het Burgerlijk Wetboek moeten ouders dus voortaan een bijzondere machtiging krijgen van de vrederechter om «de minderjarige in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij de andere rechtsplegingen en handelingen dan die bedoeld in de artikelen 1150, 1180, 1°, en 1206 van het Gerechtelijk Wetboek».

Concreet betekent dit dat ouders die zich bijvoorbeeld burgerlijke partij willen stellen in naam en voor rekening van hun kind dat schade heeft ondervonden door een gewelddaad, voortaan machtiging moeten krijgen van de vrederechter. Hetzelfde geldt voor burgerlijke geschillen waarin minderjarigen vragen dat hun rechten worden erkend (verborgen gebreken, betalen van huur, ...).

Voordat artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek werd gewijzigd door de nieuwe wet inzake de voogdij over de minderjarigen, was het voldoende dat een van de ouders optrad als vertegenwoordiger en beheerder van de persoon en de goederen van het kind om het kind als eiser te vertegenwoordigen in strafrechtelijke of burgerrechtelijke geschillen.

Deze verplichte omweg vooraf langs de kantonmagistraat heeft een aantal negatieve gevolgen:

— ouders krijgen de indruk dat zij de opvoeding van hun kinderen niet meer in handen hebben;

— ouders zijn verplicht een bijkomende stap te ondernemen naar de kantonmagistraat, met de bijhorende kosten en het tijdverlies;

— de vrederechters krijgen meer werk;

— de rechtbanken die moeten oordelen over de gegrondheid van het in naam van de minderjarige ingediende verzoek moeten de zaak vaak uitstellen omdat deze vraag om machtiging van een vrederechter nog niet ingeburgerd is.

Daarom voegen de indieners van dit voorstel een nieuwe paragraaf toe aan artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek, die bepaalt dat de verzoeken bedoeld in artikel 410, 7°, van het Burgerlijk Wetboek niet onderworpen zijn aan de machtiging van de vrederechter.

*
* *

Suivant le prescrit du 7° de l'article 410 du Code civil, les parents doivent donc dorénavant requérir une autorisation devant le juge de paix pour pouvoir «représenter le mineur en justice comme demandeur dans les autres procédures et actes que ceux prévus aux articles 1150, 1180, 1°, et 1206 du Code judiciaire».

Concrètement cela implique que les parents qui souhaitent, par exemple, se constituer partie civile au nom et pour compte de leur enfant ayant subi un préjudice à la suite d'un acte de violence doivent dorénavant demander une autorisation au juge de paix. Il en est de même dans les litiges civils par lesquels des mineurs demandent que leurs droits soient reconnus (action en vices cachés, action en paiement de loyer, ...).

Or, avant la modification de l'article 378 du Code civil par la nouvelle loi sur la tutelle des mineurs, en vertu de l'autorité parentale, il suffisait pour l'un ou l'autre des parents d'agir en tant que représentant et d'administrateur de la personne et des biens de son enfant pour représenter leur enfant comme demandeur devant les juridictions pénales ou civiles.

Ce détour obligatoire et préalable par le magistrat cantonal a différentes conséquences qui sont toutes aussi négatives les unes que les autres :

— les pères et mères ont l'impression de ne plus être maîtres de l'éducation de leurs enfants;

— ils sont tenus d'accomplir une démarche complémentaire devant un magistrat cantonal avec le coût et la perte de temps que cela représente;

— les juges de paix connaissent un surcroît de travail;

— les juridictions chargées de juger du bien fondé ou non de la demande introduite au nom du mineur doivent fréquemment remettre la cause puisque cette pratique de demande d'autorisation chez le juge de paix n'est pas encore entrée dans les mœurs.

C'est pourquoi les auteurs de la proposition se proposent d'ajouter un nouveau paragraphe à l'article 378 du Code civil stipulant que les demandes visées à l'article 410, 7°, du Code civil ne sont pas soumises à l'autorisation du juge de paix.

Nathalie de T'SERCLAES.
Jean-Pierre MALMENDIER.

*
* *

WETSVOORSTEL

 Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 378 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij wet van 29 april 2001, waarvan de huidige tekst een eerste paragraaf zal vormen, wordt aangevuld met een nieuwe paragraaf, luidende:

« § 2. De verzoeken bedoeld in artikel 410, 7°, zijn niet onderworpen aan de machtiging bepaald in § 1. De rechter bij wie de zaak aanhangig is kan echter wel een belangenconflict vaststellen tussen het kind en zijn ouders; in dat geval wijst de rechter een *ad hoc* voogd aan. »

9 januari 2002.

PROPOSITION DE LOI

 Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 378 du Code civil, remplacé par la loi du 29 avril 2001 et dont le texte actuel formera le § 1er, est complété par la disposition suivante:

« § 2. Les demandes visées à l'article 410, 7°, ne sont pas soumises à l'autorisation prévue au § 1er. Toutefois, le juge saisi du litige peut soulever une éventuelle opposition d'intérêt entre l'enfant et ses père et mère, auquel cas le juge désigne un tuteur *ad hoc*. »

9 janvier 2002.

Nathalie de T'SERCLAES.
Jean-Pierre MALMENDIER.
Martine Taelman.
Hugo VANDENBERGHE.
Jean-François ISTASSE.
Myriam VANLERBERGHE.
Paul GALAND.
Meryem KAÇAR.
Clotilde NYSSSENS.